

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

**privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020–2023)**

**Proiectul „Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație
(diabet zaharat, obezitate) în Republica Moldova și strategia managerială”**

Cifra proiectului 20.80009.8007.29

Prioritatea Strategică SĂNĂTATE. Direcția strategică: Maladiile netransmisibile – monitorizare
epidemiologică, prevenție, diagnostic și tratament

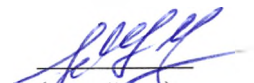
Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”

CEBAN Emil

(semnătura)

Președintele Consiliului Științific

GROPPA Stanislav

(semnătura)

Conducătorul proiectului

VUDU Lorina

(semnătura)

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)
5. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
 - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
 - Lista participărilor la conferințe
 - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
7. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
8. Componenta echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
9. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Studierea unor indici epidemiologici al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabetul zaharat, obezitate) în Republica Moldova.

2. Obiectivele etapei 2023 (obligatoriu)

1. Studierea factorilor de risc pentru diabet /obezitate în populația generală și cu diabet zaharat /obezitate.
2. Determinarea stării metabolismului glucidic la adulți incluși în studiu. 37
3. Estimarea riscului cardiovascular la populația adultă.
4. Estimarea riscului cardiovascular la populația adultă cu diabet/obezitate
5. Studierea stării metabolismului lipidic la persoanele incluse în studiu.
6. Determinarea funcției glandei tiroide la persoanele cu diabet zaharat/obezitate
7. Studierea sănătății psihice la persoanele cu diabet zaharat/obezitate

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023 (obligatoriu)

1. Încheierea contractelor pentru realizarea proiectului.
2. Ieșire pe teritoriul (CMF, CS) țării, or. Chișinău pentru colectarea materialului primar.
3. Evaluarea datelor antropometrice - TA, greutate, talia, IMC, CA, CȘ, anamneza.
4. Colectarea datelor privind factori de risc de dezvoltare a diabetului zaharat, risc cardiovascular.
5. Colectarea sângelui pentru aprecierea glicemiei, colesterolului, LDL-C, HDL-C, trigliceride, urea, acid uric.
6. Acumularea materialului privind factori de risc de dezvoltare a diabetului, gravitatea riscului cardiovascular, nivelul de sănătate mintală la persoanele cu diabet zaharat/prediabet/obezitate.
7. Introducerea datelor în sistem informațional.
8. Analiza definitivă a rezultatelor obținute.
9. Editarea rezultatelor în publicații. Editarea recomandărilor practice. Organizarea conferinței republicane cu familiarizarea rezultatelor studiului.

4. Acțiunile realizate (obligatoriu)

1. Au fost încheiate contractele pentru realizarea proiectului.
2. Au fost efectuate eșiri pe teritoriul (CMF, CS) țării, or. Chișinău pentru colectarea materialului primar.
3. Au fost evaluate datele antropometrice - TA, greutate, talia, IMC, CA, CȘ, anamneza.
4. Au fost colectate datele privind factori de risc de dezvoltare a diabetului zaharat, risc cardiovascular.

5. A fost colectat sângele pentru aprecierea glicemiei, colesterolului, LDL-C, HDL-C, trigliceride, urea, acid uric.
6. A fost acumulat materialul privind factori de risc, de dezvoltare a diabetului, gravitatea riscului cardiovascular, nivelul de sănătate mintală la persoanele cu diabet zaharat/prediabet/obezitate.
7. Au fost introduse datele în sistem informațional.
8. Au fost definitivate a rezultatele obținute.
9. Au fost editate rezultatele în publicații. A fost editată 1 recomandare practică. A fost organizată conferința republicană cu familiarizarea rezultatelor studiului, a fost organizată o sesiune educativă în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță".

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

A fost continuat studiul, au fost chestionate și investigate mai mult de 400 de persoane (fără și cu diabet zaharat). Pe parcursul l-ei vizite sunt colectate datele socio-demografice (nivelul de învățământ, caracteristicile stilului de viață), datele referitor la modul de alimentație, nivelul de efort fizic, anamneza heredo-colaterală, alte date anamnestice. Informațiile cu privire la aceste date sunt colectate folosind un chestionar elaborat și completat la interviu. Se efectuează examinarea clinică: următoarele măsurători sunt efectuate utilizând proceduri standard: greutate, talie, circumferința abdomenului, șoldului, și tensiunea arterială sistolică și diastolică. Se calculează indicii de masă corporală și raportul talie:șold. Participanții cu un IMC de 25-29,9 kg / m² sunt clasificați ca fiind supraponderali, iar cei cu IMC ≥ 30 kg / m² - obezi. Obezitatea abdominală este definită ca raportul CA/CȘ > 0,9 la bărbați și > 0,85 la femei. Hipertensiunea arterială este definită ca TAS (media a trei măsurători luate la 1-2 minute distanță) ≥ 140 mmHg și / sau TAD (media a trei măsurători luate la 1-2 minute distanță) ≥ 90 mm Hg și / sau luarea tratamentului antihipertensiv și / sau istoric personal de hipertensiune arterială.

Screening-ul sănătății mentale se efectuează prin intermediul mai multor chestionare validate recomandate: funcțiile cognitive, starea de depresie, anxietate, stres.

După îndeplinirea chestionarului și examinarea clinică, persoanelor li se colectează sângele venos pentru determinarea metabolismului glucidic, lipidic, acid uric et al.

Persoanelor la care sunt prezente mai mult de 3 factori de risc pentru diabet zaharat la vizita a 2-a, li se colectează sânge pentru testul oral de toleranță la glucoză.

Alt eșantion de subiecți investigați sunt persoanele cunoscute cu diagnosticul de diabet zaharat. Acest eșantion este explorat privind dereglările metabolismului lipidic, gradul de compensare a metabolismului glucidic, funcția renală, cât și sănătatea mentală.

Au fost calculate și analizate datele obținute pe parcursul a 4 ani de investigații.

În studiu au fost incluși 1037 persoane: (66,4 %) femei și (33,6 %) bărbați, cu vârsta medie 49 \pm 13 ani. Conform vârstei, persoanele au fost repartizate: până la 39,9 ani – 26 % din cei incluși în studiu, 40-40,9 ani – 24 %, 50-59,9 ani – 25 % și \geq de 60 ani – 25 % din persoane.

Analiza datelor acumulate a arătat că, conform IMC, numai 26% din persoanele investigate au masa corporală ideală, 32,5% se referă la persoane supraponderale, 25% au obezitate de gr.I,

9,6% - obezitate de gr.2, iar obezitatea de gr.3 s-a confirmat la 3,5%. Analiza datelor IMC la bărbați și femei conform vârstei, a arătat că 16% din bărbați și 17 % din femei de vârsta până la 39,9 ani sunt supraponderali sau obezi; 14 % din bărbați și 16 % din femei de vârsta 40 - 49,9 ani sunt supraponderali sau obezi; 17 % din bărbați și 18 % din femei de vârsta 50 - 59,9 ani sunt supraponderali sau obezi; și 24 % din bărbați și 14 % din femei de vârsta \geq de 60 ani sunt supraponderali sau obezi.

Divizarea persoanelor investigate după criteriul de obezitate androidă și ginoidă, conform circumferinței abdominale, a arătat că 59 % din femei și 46 % din bărbați au obezitate abdominală cu circumferința abdomenului > 88 cm și respectiv > 102 cm, iar risc cardiovascular adițional conform CA au 77 % din femei și 75 % din persoanele de sex masculin.

Raportul circumferinței abdominale la circumferința șoldului oferă informații despre distribuția de grăsime în corp și este utilizat ca un indicator al riscului de anumite afecțiuni de sănătate, asociate cu acumularea excesivă de grăsime abdominală. Un raport CA/CȘ $\geq 0,9$ la bărbați și $\geq 0,85$ la femei indică o acumulare mai mare de grăsime în zona abdominală, ceea ce este asociat cu un risc crescut de boli metabolice și cardiovasculare. Studiarea acestui raport la persoanele care nu se cunoșteau anterior cu dereglarea metabolismului glucidic, a arătat că 25,8 % din B și 33,1 % din F au risc crescut de boli metabolice și cardiovasculare.

Studiarea metabolismului carbohidrat prin determinarea glicemiei bazale la persoanele investigate a arătat că la 16,8% acest indice corespunde alterării glicemiei bazale (glucoza 5,6 – 6,99 mmol/l), iar la 2,0 % - diabetului manifest ($\geq 7,0$ mmol/l). Dintre pacienții fără diabet anterior cunoscut (n=942), conform criteriilor OMS (glicemia bazală $\geq 7,0$ mmol/l, confirmată de nivelul HbA1C $\geq 6,5$ %), 15 (1,6 %) au avut diabet zaharat nou depistat. Alterarea glicemiei bazale și alterarea toleranței la glucoză constituie stadiul de prediabet. Diagnosticul de prediabet se stabilește în baza măsurării nivelului de glucoză în sânge (bazală, peste 2 ore în TOTG sau postprandială), cât și în baza HbA1C. Determinarea HbA1C a arătat că 15% din investigați pot fi atribuiți la persoanele cu prediabet. După ce au fost luate în considerare atât valorile glicemiei bazale, cât și HbA1C, prediabetul a fost diagnosticat la 29,6 % din persoanele investigate.

Studiarea persoanelor la care prediabetul a fost stabilit în baza HbA1C, a arătat că, din 71 din B, 86 % au avut IMC mai mare de 25 kg/m², iar CA a fost corespunzătoare obezității abdominale la 77 %. 56 % din aceste persoane au avut HTA $\geq 140/90$. Dintre F cu prediabet descoperit prin HbA1C (N abs. - 88), 92 % au fost cu suprapondere sau obezitate conform IMC, iar conform CA, 95 % au avut obezitate abdominală cu CA > 80 cm, 61 % au avut HTA. Studiarea dereglărilor metabolismului lipidic la acest grup de persoane, a arătat că 7% din B și 32 % din F au niveluri scăzute de HDL-C ($<$ de 1,0 la B și $<$ de 1,3 la F); TG sunt mai mare de 1,7 mmol/l la 45 % din B și 33 % din F, iar non-HDL-C este $> 3,38$ mmol/l la 79 % din B și 78 % din F. Repartizarea acestor persoane (B și F) conform vârstei, a fost: 14 % și respectiv 18 % de vârsta 40-49 ani; 35 % și 28 % - de 50-59 ani și 45 % și respectiv 41 % - ≥ 60 ani; 13 % din femeile cu prediabet, investigate prin HbA1C, au fost de vârstă < 40 ani. Studiarea predispoziției genetice la persoanele cu prediabet a arătat că jumătate din acestea au rude de gradul I cu DZ, iar 63 % fac efort fizic minimal pe parcursul vieții sau sunt sedentari.

Dislipidemiile, în special nivelul plasmatic crescut de LDL-colesterol, sunt factori de risc major pentru bolile cardiovasculare, dar unele forme, cum ar fi hipertrigliceridemia, sunt asociate cu boli severe ale altor sisteme de organe, inclusiv boala ficatului gras non-alcoolic și pancreatita acută. Hipercolesterolemia este cea mai frecventă formă de dislipidemie și este asociată cu un risc crescut de boli cardiovasculare, nivelul plasmatic crescut de LDL-colesterol fiind al 15-lea factor de risc de deces în 1990, ajungând pe locul 11 în 2007 și pe locul 8 în 2019.

Studierea indicilor metabolismului lipidic la toate persoanele participante la studiu a arătat că 62 % din B și 63 % din F au nivelul CT mai mare de 5,2 mmol/l; LDL-C a fost mai mare de 3,4 mmol/l la 59 % din B și 55 % din F; HDL-C \leq 1,0 mmol/l la 10 % din B și \leq 1,3 mmol/l la 21 % din F; TG au fost \geq 1,7 mmol/l la 34 % din B și la 20 % din F; non-HDL-C a fost \geq 3,37 mmol/l la 78 % din B și la 71,5 % din F.

Combinăția dintre niveluri ridicate de trigliceride și niveluri scăzute de HDL-colesterol (împreună cu prezența particulelor mici și dense de LDL), denumită dislipidemie aterogenă, este foarte răspândită la pacienții cu diabet zaharat sau sindrom metabolic și crește riscul de boli cardiovasculare. Acest tip de dislipidemie a fost depistat la 2,5 % din bărbați și 6 % din F investigate. Cele mai des întâlnite dislipidemii mixte erau asocierea între CT și LDL-C crescut în 32,2 % și CT și LDL-C, trigliceride crescute în 21 % de cazuri la bărbați și respectiv 32,8 % și 9,7 % din femei. Dislipidemiile izolate: CT crescut s-a înregistrat la 10 % F și 5,3 % B; HDL-C scăzut - la 7,6 % F și 3 % B; TG crescute - la 5,3 % B și 1,3 % F. LDL-C crescut izolat sau alte asocieri patologice de lipide s-au înregistrat în 0,14 % - 0,58 % - 1,17 %, 3,3 % cazuri.

36,7 % din cei investigați, fără disglucemie cunoscută, au avut nivelul colesterolului total \leq 5,19 mmol/l, care corespunde nivelului optimal al acestui indice. Cu risc moderat de boală coronariană (concentrația $> 5,2 < 6,2$ mmol/l) au fost depistate 31,8 % din persoane (atât femei, cât și bărbați); risc înalt de dezvoltare a bolii ischemice a cordului, cu nivelul CT $\geq 6,2$ mmol/l a fost depistat la 31,2 % din persoanele investigate.

Rolul LDL C în dezvoltarea maladiilor cardiovasculare aterosclerotice este demonstrat de studiile genetice, observaționale, intervenționale. Studiarea LDL-C la persoanele incluse în studiu, aparent sănătoase, a arătat că nivelul LDL-C $< 3,39$ mmol/l (ceea ce corespunde nivelului optimal și aproape optimal), a fost identificat la 40 % din bărbați și 45% din femei, din care 7 administrează statine.

Non-HDL-C a fost $> 3,37$ mmol/l la 74 % din persoanele investigate, care aparent nu se cunoșteau cu dereglări ale metabolismului glucidic.

57 % din B și 37 % din F care nu se cunoșteau cu dereglări ale metabolismului glucidic, au avut hipertensiune arterială (fie HTA sistolică ori diastolică izolată, fie HTA mixtă, fie au fost pe tratament hipotensiv).

La persoanele fără dereglări cunoscute ale metabolismului glucidic a fost evaluat riscul pentru apariția diabetului zaharat tip 2 (Findrisc). În dependență de scorul acumulat în chestionarul Findrisc, persoanele sunt divizate: risc scăzut; ușor crescut; moderat; crescut; foarte ridicat.

Au fost depistate 38 persoane în vârstă de 60 ± 8 ani, cu risc foarte înalt de dezvoltare a diabetului de tip 2 (50 % au risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani), ceea ce constituie 4 %. La 74 % din aceste persoane s-a depistat disglucemia de tip prediabet, 60,5 % au rude de

gradul 1 cu DZ; 74 % duc un mod de viață sedentar ori au efort fizic minimal. 14 % din persoane au avut risc înalt de dezvoltare a DZ de tip 2 (33 % au risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani), vârsta medie 55 ± 11 ani, 62 % din ei au avut fie alterarea glicemiei bazale, fie alt tip de disglucemie; 49 % au rude de gr. 1 cu DZ, iar 75 % duc un mod de viață cu puțin efort fizic. 16 % (154) din persoanele investigate au risc moderat de dezvoltare a DZ de tip 2 (1 din 6 are risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani). Vârsta medie în acest subgrup era 53 ± 12 ani; 47 % au prediabet; 62 % au rude bolnave cu DZ; 70 % duc un mod de viață sedentar sau efectuează efort fizic minimal.

Identificarea pacienților cu risc înalt de a dezvolta BCV s-a făcut pe baza evaluării riscului CV global prin utilizarea diagramei de risc SCORE (Systematic Coronary Risk Evaluation), ce întrunește și corelează datele statistice ale mai multor studii prospective europene mari, și permite predicția evenimentelor aterosclerotice fatale în următorii 10 ani în populația cu risc crescut de BCV. Factorii de risc luați în calcul sunt: sexul, vârsta, fumatul, tensiunea arterială sistolică, colesterolul total (CT) și regiunea geografică (Moldova face parte din populațiile cu risc înalt din Europa). Chestionarul SCORE evaluează riscul de BCV fatale: <1%; 1%; 2%; 3-4%; 5-9%; 10-14%; $\geq 15\%$. Risc înalt de mortalitate din cauză CV în următorii 10 ani este definit ca fiind $\geq 5\%$.

În urma calculelor efectuate s-a constatat că: persoanele cu risc CV scăzut (SCORE) constituie 43 %, persoanele cu risc CV moderat (SCORE) constituie 40 %, persoanele cu risc CV crescut (SCORE) – 13 %, iar persoanele cu risc CV foarte crescut (SCORE) constituie 4 %. Stratificarea pacienților în aceste grupuri permite o abordare diferențiată a măsurilor non-medicamentoase și a farmacoterapiei care vizează corectarea factorilor de risc pentru BCV.

Scala SCORE are o serie de limitări. De exemplu, nu este utilizată la persoanele peste 70 și sub 40 de ani. Scala SCORE nu ia în considerare caracteristici precum obezitatea, nivelul de activitate fizică, depresia etc. Sistemul SCORE2, conceput pentru a calcula riscul total de BCV fatale și nefatale, cauzate de ASCVD evaluează riscul individual de 10 ani de evenimente cardiovasculare letale și non-fatale (infarct miocardic, accident vascular cerebral) la persoanele în vârstă, practic sănătoase de 40–69 ani cu factori de risc care nu sunt tratați sau rămân stabili pe parcursul câtorva ani. SCORE2-OP estimează riscul ajustat pe 5 și 10 ani de evenimente cardiovasculare fatale și nefatale la persoanele cu vârsta > 70 de ani. Aceste sisteme sunt calibrate pentru patru grupuri de țări: risc scăzut, moderat, ridicat și foarte ridicat de boli cardiovasculare. R. Moldova este clasificată drept o țară cu un risc foarte mare de boli cardiovasculare. Aplicarea algoritmului SCORE2 comparativ cu SCORE a schimbat repartizarea persoanelor după diferit grad de risc. S-a obținut: numai 18 % din persoanele cu dereglări necunoscute ale metabolismului glucidic au risc scăzut conform SCORE2, 40 % - risc moderat și 42 % - risc crescut.

DZ și modificările statutului mintal sunt strâns legate, influențându-se reciproc prin multiple mecanisme. Starea psihică a unei persoane cu DM este variată și în continuă schimbare, stresul, presiunea de a face întotdeauna totul ca la carte, tristețea, furia și chiar negarea bolii sunt sentimentele pe care le trăiesc pacienții cu DZ de-a lungul vieții. Pacienții cu DZ incluși în studiul epidemiologic au fost investigați referitor la anxietate și depresie. A fost stabilit că în jur de 36 % din B și 28 % din F cu DZ au seme de anxietate ușoară; 8 % din B și 24 % din F au anxietate

moderată, iar 7 % și 17 % au anxietate severă. Studiarea semnelor de depresie a arătat că în jur de 30% din B și F au depresie ușoară; 15 % din B și 23 % din F au semne de depresie moderată și 3 % din D și 6 % din F au depresie severă.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Din punct de vedere științific și practic, proiectul servește la obținerea noilor cunoștințe referitor la răspândirea patologiilor metabolice, factorilor de risc pentru diabet zaharat de tip 2, obezitate, riscul cardiovascular atât la persoanele aparent sănătoase, cât și la cele cu diabet zaharat, specifice R. Moldova. Rezultatele obținute în acest proiect vor oferi posibilitatea elaborării recomandărilor privind diagnosticul precoce și de profilaxie.

Pentru comunitate și sistemul sanitar: cunoașterea factorilor de risc, a rolului bolilor metabolice pentru prevenirea evoluției lor și a bolilor asociate, a complicațiilor bolilor metabolice, conturarea unor strategii naționale de “stil sănătos de viață”, pentru îmbunătățirea stării de sănătate și calității vieții populației.

Pe plan socio-economic – diagnosticul precoce va reduce costul tratamentului pacienților cu patologii metabolice.

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)

Colaborare cu instituțiile medico-sanitare prestatoare de asistență medicală primară, Societatea medicilor endocrinologi din RM.

Participarea în Proiectul IHARD/4.1/93. ”Rețea transfrontalieră integrată pentru servicii avansate de sănătate în domeniul obezității, diabetului și a altor tulburări metabolice”. Prioritatea 4.1 – „Suport pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și acces la sănătate”.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.) (după caz)

Reducerea bugetului Proiectului din motivul micșorării finanțării, ceea ce a determinat să fie redusă suma destinată efectuării investigațiilor. Eliberarea din funcție persoanelor de bază din proiect pe parcursul anului.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Lista publicațiilor din anul 2023 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

1. VUDU, S., ARNAUT, O., ȘEREMET, A., CAZAC, N., MUNTEANU, D., CARADJA, GH., VUDU, L. Prevalence of metabolic diseases in the adult population of the Republic of Moldova – an epidemiological study (preliminary data). In: Acta Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 21-24 mai 2023, p.15-16.
2. CARDASCIUC, O., VUDU, S., ȘEREMET, A., MUNTEANU, D., VUDU, L. Body composition, anthropometric data and lipid profile in women aged 20–59 years. In: Acta

- Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 21-24 mai 2023, p.21-23.
3. MUNTEANU, D., UȘURELU, N., VUDU, L. Rolul aminoacizilor cu lanț ramificat în obezitatea primară la copii și adolescenți. In: Abstract Book. Acta Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 2023, p.76-78.
 4. BACINSCHI-GHEORGHITĂ, S., VUDU, L., BORSȘ, E., BACINSCHI, N. Preparate utilizate pentru tratamentul obezității. În: *Farmacist.ro*. 2023, nr. 214(5). p 1-9 DOI: 10.26416/Farm.214.5.2023. ISSN 1584-6539; e-ISSN 2066-8228. ISSN 1584-6539. e-ISSN 2066-8228. ISSN-L 1584-6539.
 5. CARADJA GH., VUDU L., HAREA D., RIZOV C., VUDU S., ȘEREMET A. Protocol Clinic Național "Obezitatea la adult". 2023. Chișinău. 54 p.
 6. ȘEREMET A., VUDU S., UZUN T., CAZAC N., FEDAȘ V., FURDUI V., PETERSCHI C., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., DUȘA I., AMBROS T., CARADJA GH., ARNAUT O., VUDU L. The prevalence of dyslipidemia in the population of the Republic of Moldova (preliminary data). *Buletinul Academiei de științe a Moldovei. Științe medicale*. 2024. În tipar.
 7. VUDU S., DUȘA I., ARNAUT O., ȘEREMET A., FURDUI V., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., AMBROS T., MUNTEANU D., PETERSCHI C., VUDU L. Epidemiology of type 2 diabetes and prediabetes in the adult population of the Republic of Moldova (preliminary data). *Mold J Health Sci*. 2023;10(4):??-??. <https://doi.org/10.52645/MJHS.2023.4.00>.
 8. PETERSCHI C., VUDU S., VUDU L. Ghid practic pentru evaluarea și tratamentul adulților cu obezitate. 2023. Chișinău. Centrul Editorial Poligrafic *Medicina*. 52 p.
 9. PETERSCHI C., VUDU S., RIZOV C., VUDU L. Calitatea vieții la adulții cu obezitate. În: Conferința științifică anuală "Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță", *Moldovan Journal of Health Sciences*, Chișinău, 2023, p. 357, ISSN 2345-1467.
 10. ȘEREMET A., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., VUDU S. Corelația dintre microbiota intestinală și obezitate. În: *Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță*, Ed. 3, 18-20 octombrie 2023, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2023, (R), p. 367. ISSN2345-1467
 11. VUDU S., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., ȘEREMET A. Dereglările microbiomului intestinal ca factor predispozant pentru diabetul zaharat tip 2 În: *Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță*, Ed. 3, 18-20 octombrie 2023, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2023, (R), p. 368. ISSN2345-1467

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.

(comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

- Vudu, L. 25th European Congress of Endocrinology (internațional), European Society of Endocrinology, Istanbul, Turkey, 13 - 16 May 2023. Titlul comunicării: "Prevalence of diabetes mellitus, pre-diabetes and obesity in the Republic of Moldova – an epidemiological study".

- Vudu S., Arnaut O., Șeremet A., Cazac, N., Munteanu D., Caradja Gh., Vudu L. Al 49-lea Congres Național al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, România (internațional), Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, Poiana Brașov, 21-24 mai 2023. Titlul comunicării: "Prevalence of metabolic diseases in the adult population of the Republic of Moldova – an epidemiological study (preliminary data)".

- Vudu, L. Conferința științifică "Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale 9.12.2022, Iași, România. Titlul comunicării: "Succese și oportunități în managementul bolilor metabolice în Republica Moldova".

- Munteanu D., Hlistun V., Vudu L., Stamati A., Ușurelu N. Conferința științifică Zilele Pediatriei Ieșene "N.N. Trifan". Organizator – UMF "Gr.T.Popa". Titlul comunicării: "Mecanisme patogenetice ale afectării metabolismului aminoacizilor în obezitatea primară la copii"

- Postere la conferință în străinătate:

- Cardașciuc, O., Vudu, S., Șeremet, A., Munteanu, D., Vudu, L. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 2023. Titlul: Body composition, anthropometric data and lipid profile in women aged 20–59 years.

- Munteanu, D. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 2023. Titlul: Rolul aminoacizilor cu lanț ramificat în obezitatea primară la copii și adolescenți.

➤ Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

➤ Manifestări științifice naționale

- Vudu, L. Conferința științifico-practică în cadrul Societății endocrinologilor cu genericul „Obezitatea – o prioritate globală pentru sănătate” 31.03.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Rezultatele studiului epidemiologic privind prevalența maladiilor metabolice în Republica Moldova.

- Caradja Gh. Conferința științifico-practică în cadrul Societății endocrinologilor cu genericul „Obezitatea – o prioritate globală pentru sănătate” 31.03.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Tratamentul medicamentos al obezității.

- Dușa I., Vudu L. Conferința științifico-practică în cadrul Societății endocrinologilor cu genericul „Obezitatea – o prioritate globală pentru sănătate” 31.03.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Medicina stilului de viață – recomandări de activitate fizică la pacientul cu obezitate.

- Vudu, S., Cardașciuc O. Conferința științifico-practică în cadrul Societății endocrinologilor cu genericul „Obezitatea – o prioritate globală pentru sănătate” 31.03.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Obezitatea sarcopenică – o nouă provocare în practica clinică.

- Șeremet, A., Godorog O. Conferința științifico-practică în cadrul Societății endocrinologilor cu genericul „Obezitatea – o prioritate globală pentru sănătate” 31.03.2023. Organizator –

Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Obezitatea în pandemia de COVID – 19.

- Vudu, L. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Prevalența obezității, prediabetului, diabetului zaharat în Republica Moldova.

- Cardașciuc, O., Vudu, S. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Obezitatea sarcopenică.

- Cristal, A., Șeremet, A. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Principii de nutriție în obezitate și diabet zaharat de tip 2.

- Dușa, I., Vudu, L. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Efort fizic – metoda de abordare a persoanelor cu obezitate.

- Gulcanean, A., Vudu, L. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Dieta în chirurgia bariatrică.

- Munteanu, D., Vudu, L. Sesiunea educațională “Abordare multidisciplinară în managementul obezității, diabetului și a altor tulburări nutriționale” 25.04.2023. Titlul comunicării: Starea nutrițională la copii de vârsta 3-5 ani.

- Pitserschi, C., Vudu, S., Rizov, C., Vudu, L. Conferința științifică anuală cu genericul ”Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, 19 octombrie 2023. Organizator – USMF ”N.Testemițanu”. Titlul comunicării: ”Calitatea vieții la adulții cu obezitate.”

- Vudu L. Curs educațional "Obezitatea – pericolul societății contemporane" în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și performanță: Calitate, Excelență și Performanță", 19.10.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Definitivarea problemei și cauzelor Obezității.

- Vudu S., Sârbu F. Curs educațional "Obezitatea – pericolul societății contemporane" în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și performanță: Calitate, Excelență și Performanță", 19.10.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Obezitatea în cifre

- Șeremet A., Vieru D. Curs educațional "Obezitatea – pericolul societății contemporane" în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și performanță: Calitate, Excelență și Performanță", 19.10.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Mecanismele patogenetice ale Obezității

- Pitserschi C. Curs educațional "Obezitatea – pericolul societății contemporane" în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și performanță: Calitate, Excelență și Performanță", 19.10.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării:

Paradoxul obezității

- Bacinschi-Gheorghita S., Borș E. Curs educațional "Obezitatea – pericolul societății contemporane" în cadrul Conferinței științifice anuale "Cercetarea în biomedicină și performanță: Calitate, Excelență și Performanță", 19.10.2023. Organizator – Laboratorul de endocrinologie. Titlul comunicării: Tratatamentul obezității

➤ Manifestări științifice cu participare internațională.

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Vudu Stela. Cum prevenim diabetul zaharat de tip 2? TV Moldova 1, emisiunea Bună dimineața, rubrica Porția de sănătate, 5 septembrie 2023.

Munteanu Diana. Despre diabet. Emisiunea Acasă

Munteanu Diana. Mai mulți copii cu diabet zaharat. TV One. 15.11.2023.

➤ Articole de popularizare a științei

Vudu Lorina / Revista Sănătate. 2023 / Сахарный диабет: не приговор, а образ жизни.

12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului (opțional)

13. Concluzii

Rezultatele noastre arată prezența diferitor tipuri de disglucemii la populația țării, prevalența prediabetului și a diabetului necunoscut este mare și constituie: 29,6 % - prediabet, din care 16,8 % sunt persoane cu alterarea glicemiei bazale; diabet zaharat – 10,8 %, din care 1,6 % diabet nou depistat. Majoritatea persoanelor cu prediabet au exces ponderal, au obezitate abdominală, HTA, dislipidemii.

Numai o treime din persoanele investigate au IMC în limitele normale, o treime din persoane sunt supraponderale, 25 % au obezitate de gr 1. Persoanele cu IMC crescut au mai mare șanse să dezvolte DZ 2. Divizarea persoanelor după CA, a arătat că 75 % din B și 77 % din F au obezitate abdominală, care este un predictor mai exact al riscului de dezvoltare a diabetului de tip 2.

Dislipidemia este considerată un factor de risc modificabil al diabetului zaharat. Studiul nostru a arătat că mai mult de 60 % din B și F au concentrațiile crescute de TC; mai mult de 55 % au nivelul crescut de LDL-C, iar non-HDL-C, care este un predictor puternic de BCV la bărbații și femeile cu diabet și indică în mod deosebit evenimentele coronariene, a fost crescut la mai mult de 70% din persoanele investigate. Cele mai des întâlnite dislipidemii mixte erau asocierea între CT și LDL-C crescut în 32,2 % și CT și LDL-C, trigliceride crescute în 21 % de cazuri la bărbați și respectiv 32,8 % și 9,7 % din femei. Dislipidemiile izolate: CT crescut s-a înregistrat la 10 % F și 5,3 % B; HDL-C scăzut - la 7,6 % F și 3 % B; TG crescute – la 5,3 % B și 1,3 % F.

Studierea riscului de dezvoltare a DZ (Findrisc) a arătat că 16 % din cei investigați au risc moderat de dezvoltare a DZ în următorii 10 ani (1 din 6 are risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani); 14 % au risc înalt (33 % au risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani), iar

4 % au risc foarte înalt, ceea ce denotă că, în următorii 10 ani, jumătate din acestea persoane vor dezvolta diabet.

Evaluarea riscului cardiovascular utilizând scala SCORE, a arătat că 40 % din persoanele investigate au risc scăzut, 40 % - risc moderat, 13 % au risc crescut și 4 % - foarte crescut. Folosirea scalei SCORE2 a schimbat repartizarea persoanelor după diferit grad de risc, crescând riscul de evenimente fatale și non-fatale. Deja numai 18,5 % din persoane aveau risc scăzut, iar 42 % - risc crescut, ceea ce va cere revizuirea tratamentului persoanelor cu risc cardiovascular.

Studierea statusului mintal la persoanele cu diabet a descoperit prezența dereglărilor anxioase și depresive, ceea ce are efect negativ asupra evoluției bolii de bază și înrăutățește calitatea vieții acestor persoane.

Conducătorul de proiect Vudu Lorina

J. Vudu

Data: 12.01.2024

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023**„Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabet zaharat, obezitate) în Republica Moldova și strategia managerială”**

Cifrul proiectului 20.80009.8007.29

Acest Proiect de Stat a studiat prevalența maladiilor metabolice – diabetul zaharat, prediabetul, obezitatea, dislipidemiile, în populația generală a Republicii Moldova. Cercetarea a inclus abordarea multidirecțională a populației investigate.

Rezultatele noastre arată prezența diferitor tipuri de disglucemii la populația țării, cu prevalența mare a prediabetului și diabetului necunoscut și care constituie: 29,6 % - prediabetul, din care 16,8 % sunt persoane cu alterarea glicemiei bazale; diabetul zaharat – 10,8 %, din care 1,6 % diabetul nou depistat. Majoritatea persoanelor cu prediabet au exces ponderal, obezitatea abdominală, HTA, dislipidemii.

Numai o treime din persoane investigate au IMC în limitele normale, o treime din persoane sunt supraponderale, 25 % au obezitatea de gr 1. Persoane cu IMC crescut au mai mare șanse să dezvolte DZ 2. Divizarea persoanelor privind CA, a arătat că 75 % din B și 77 % din F au obezitatea abdominală, care este un predictor al riscului de dezvoltare a DZ de tip 2.

Dislipidemia este considerată un factor de risc modificabil de DZ. Studiul nostru a arătat că mai mult de 60 % din investigați au concentrațiile crescute de colesterol total; mai mult de 55 % au nivelul crescut de LDL-C, iar non-HDL-C, care este un predictor puternic de BCV și indică în mod deosebit evenimentele coronariene, a fost crescut la mai mult de 70% din persoane investigate.

Studierea riscului de dezvoltare a DZ (Findrisic) a arătat că 16 % din cei investigați au risc moderat de dezvoltare a DZ (1 din 6 are risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani); 14 % au risc înalt (33 % au risc de a dezvolta maladia în următorii 10 ani), iar 4 % au risc foarte înalt, ceea ce constituie că în următorii 10 ani jumătate din acestea persoane vor dezvolta diabetul.

Evaluarea riscului cardiovascular utilizând scala SCORE, a arătat că riscul ușor și moderat au câte 40 % din persoane investigate, 13 % au risc crescut și 4 % - foarte crescut. Folosirea scalei SCORE2 a schimbat repartizarea persoanelor după diferit grad de risc, majorând numărul persoanelor cu riscul crescut de evenimente fatale și non-fatale. Conform SCORE2, deja numai 18 % din persoane au fost referite la risc scăzut iar 42 % - la risc crescut, ceea ce va cere revizuirea tratamentului persoanelor cu risc cardiovascular.

Studierea statusului mintal la persoane cu diabet a descoperit prezența dereglărilor anxioase și depresive, ceea ce are efect negativ referitor la evoluția bolii de bază și înrăutățește calitatea vieții acestor persoane. Studiul argumentează necesitatea abordării sistemice de diagnostic precoce și profilaxie a acestor maladii.

Conducătorul de proiect Vudu Lorina

Data: 12.01.2024

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

„Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabet zaharat, obezitate) în Republica Moldova și strategia managerială”

Cifrul proiectului 20.80009.8007.29

This State Project studied the prevalence of metabolic diseases - diabetes, prediabetes, obesity, and dyslipidemias in the general population of the Republic of Moldova. The research included a multidirectional approach to the investigated population.

Our results show the presence of different types of dysglycemia in the country's population, with a high prevalence of prediabetes and undiagnosed diabetes, as follows: 29.6% - prediabetes, of which 16.8% are people with altered basal glucose; diabetes – 10.8%, of which 1.6% newly diagnosed diabetes. Most people with prediabetes have excess weight, abdominal obesity, hypertension, and dyslipidemia.

Only 1/3 of the people investigated have a BMI within normal limits, 1/3 of the people are overweight, and 25% have grade 1 obesity. People with an increased BMI are more likely to develop DM 2. The division of people by abdominal circumference showed that 75 % of males and 77% of females have abdominal obesity, which is a predictor of the risk of developing type 2 DM.

Dyslipidemia is considered a modifiable risk factor for DM. Our study showed that more than 60% of those investigated have elevated concentrations of total cholesterol; more than 55% have elevated LDL-C, and non-HDL-C, which is a strong predictor of CVD and particularly indicative of coronary events, was elevated in more than 70% of people investigated.

The study of the risk of developing DM (Findrisc) showed that 16% of those investigated have a moderate risk of developing DM (1 in 6 is at risk of developing the disease in the next 10 years); 14% are at high risk (33% are at risk of developing the disease in the next 10 years), and 4% are at very high risk, which means that in the next 10 years, half of these people will develop diabetes.

The assessment of cardiovascular risk using the SCORE scale showed that 40% of the investigated persons have low CV risk, 40% - moderate risk, 13% have high risk, and 4% - very high risk. After applying SCORE2, the distribution of people according to different degrees of risk changed, increasing the number of people at high risk of fatal and non-fatal events. According to SCORE2, already only 18% of people were referred to low risk, and 42% - to high risk, which will require a review of the treatment of people with cardiovascular risk.

Studying the mental status of people with diabetes has revealed the presence of anxiety and depressive disorders, which have a negative effect on the evolution of the underlying disease and worsen the quality of life of these people. The study confirms the need for a systemic approach in the early diagnosis and prophylaxis of these diseases.

Conducătorul de proiect

Vudu-Lorina

Data: 12.01.2024

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat
„Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabet
zaharat, obezitate) în Republica Moldova și strategia managerială”**

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitle în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

BACINSCHI-GHEORGHITĂ, S., VUDU, L., BORȘ, E., BACINSCHI, N. Preparate utilizate pentru tratamentul obezității. În: Farmacist.ro. 2023, nr. 214(5). p 1-9 DOI: 10.26416/Farm.214.5.2023. ISSN 1584-6539; e-ISSN 2066-8228. ISSN 1584-6539. e-ISSN 2066-8228. ISSN-L 1584-6539.

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei
categoria B

VUDU S., DUȘA I., ARNAUT O., ȘEREMET A., FURDUI V., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., AMBROS T., MUNTEANU D., PETERSCHI C., VUDU L. Epidemiology of type 2 diabetes and prediabetes in the adult population of the Republic of Moldova (preliminary data). Mold J Health Sci. 2023;10(4):??-??. <https://doi.org/10.52645/MJHS.2023.4.00>.

ȘEREMET A., VUDU S., UZUN T., CAZAC N., FEDAȘ V., FURDUI V., PETERSCHI C., BACINSCHI-GHEORGHITĂ S., DUȘA I., AMBROS T., CARADJA GH., ARNAUT O., VUDU L. The prevalence of dyslipidemia in the population of the Republic of Moldova (preliminary data). Buletinul Academiei de științe a Moldovei. Științe medicale. 2024. Acceptat pentru tipar.

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

- 6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)
- 6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)
- 6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională
- 6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

- 7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

VUDU, S., ARNAUT, O., ȘEREMET, A., CAZAC, N., MUNTEANU, D., CARADJA, GH., VUDU, L. Prevalence of metabolic diseases in the adult population of the Republic of Moldova – an epidemiological study (preliminary data). In: Acta Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 21-24 mai 2023, p.15-16.

CARDAȘCIUC, O., VUDU, S., ȘEREMET, A., MUNTEANU, D., VUDU, L. Body composition, anthropometric data and lipid profile in women aged 20–59 years. In: Acta Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 21-24 mai 2023, p.21-23.

MUNTEANU, D., UȘURELU, N., VUDU, L. Rolul aminoacizilor cu lanț ramificat în obezitatea primară la copii și adolescenți. In: Abstract Book. Acta Diabetologica Română. Vol 49 (2023). Abstracts Book. Volum de rezumate. Al 49-lea Congres Național Al Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Poiana Brașov, România, 2023, p.76-78.

- 7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)
- 7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională
- 7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

PITERSCHI C., VUDU S., RIZOV C., VUDU L. Calitatea vieții la adulții cu obezitate. În: Conferința științifică anuală ”Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Moldovan Journal of Health Sciences, Chișinău, 2023, p. 357, ISSN 2345-1467.

ȘEREMET A., BACINSCHI-GHEORGHITA S., VUDU S. Corelația dintre microbiota intestinală și obezitate. În: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, Ed. 3, 18-20 octombrie 2023, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2023, (R), p. 367. ISSN2345-1467

VUDU S., BACINSCHI-GHEORGHITA S., ȘEREMET A. Dereglările microbiomului intestinal ca factor predispozant pentru diabetul zaharat tip 2 În: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, Ed. 3, 18-20 octombrie 2023, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2023, (R), p. 368. ISSN2345-1467

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

- 8.1. cărți (cu caracter informativ)
- 8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

PITERSCHI C., VUDU S., VUDU L. Ghid practic pentru evaluarea și tratamentul adulților cu obezitate. 2023. Chișinău. Centrul Editorial Poligrafic Medicina. 52 p.

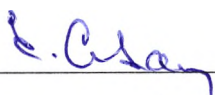
CARADJA GH., VUDU L., HAREA D., RIZOV C., VUDU S., ȘEREMET A. Protocol Clinic Național "Obezitatea la adult". 2023. Chișinău. 54 p.

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**

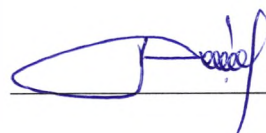
Cifrul proiectului: . 20.80009.8007.29

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	585,1		585,1
Contribuții de asigurări de stat obligatorii	212100	140,4		140,4
Deplasări de serviciu peste hotare	222720			
Servicii medicale	222810	116,5		116,5
Servicii de editare	222910	10,0		10,0
Servicii neatribuite altor aliniate	222990	11,1		11,1
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900			
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea pieselor de schimb	332110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total		863,1		863,1

Rector Emil CEBAN

Contabil șef Parascovia BECCIEV

Conducătorul proiectului Lorina VUDU

Data: 12.01.2024

LȘ

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2023
Cifrul proiectului 20.80009.8007.29

Echipea proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Vudu Lorina	1962	d.ș.	0,5	01.01.2023	31.12.2023
2.	Fedaș Vasile	1958	d.ș.	0,5	01.01.2023	30.09.2023
3.	Arnaut Oleg	1980	d.h.	0,25	01.01.2023	31.12.2023
4.	Caradja Gheorghe	1960	d.ș.	0,25	01.01.2023	30.09.2023
5.	Piterschi Carolina	1981	f.g.	0,25	10.05.2023	31.12.2023
6.	Vudu Stela	1985	f.g.	0,5	01.01.2023	31.12.2023
7.	Munteanu Diana	1982	f.g.	0,5	01.01.2023	31.10.2023
8.	Cazac Nadejda	1990	f.g.	0,25	01.01.2023	10.07.2023
9.	Mitreanu Ecaterina	1994	f.g.	1		
10.	Șeremet Aristia	1989	f.g.	0,25	01.01.2023	31.12.2023
11.	Ambros Tatiana	1980	f.g.	0,5	01.01.2023	30.04.2023
12.	Dușa Inna	1993	f.g.	0,25	01.01.2023	31.10.2023
13.	Furdui Vlada	1969	d.ș.	0,25	01.01.2023	31.12.2023
14.	Bacinschi - Gheorghită Stela	1986	f.g.	0,75	03.01.2023	30.11.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare – 36 %

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor

Conducătorul de proiect Vudu Lorina

J. Vudu

Data: 19.01.2024

LȘ

EXTRAS DIN DECIZIE

16.01.2024

nr. 1/1m

Cu privire la aprobarea rapoartelor anuale (etapa 2023) și finale (2020-2023) de implementare a proiectelor din concursul Program de Stat (2020-2023)

În conformitate cu prevederile Ordinului Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 99 din 5 noiembrie 2020 *cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind raportarea anuală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării*, a Contractului de finanțare a proiectelor din cadrul Programului de Stat din domeniile cercetării și inovării (2020-2023), precum și în rezultatul audierii publice a rapoartelor anuale și finale de implementare a proiectelor, Consiliul științific

A DECIS:

1. A aproba raportul anual (etapa 2023) și final (2020-2023) de implementare a proiectului „*Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabet zaharat, obezitate) în RM și strategia managerială*”, cifrul 20.80009.8007.29, din concursul Program de Stat (2020-2023), responsabil de proiect dna Vudu Lorina, dr. șt. med., conferențiar universitar.
2. A prezenta raportul anual (etapa 2023) și final (2020-2023) de implementare a proiectului „*Studiul epidemiologic al patologiilor endocrine cu răspândire largă în populație (diabet zaharat, obezitate) în RM și strategia managerială*”, cifrul 20.80009.8007.29, din concursul Program de Stat (2020-2023), responsabil de proiect dna Vudu Lorina, dr. șt. med., conferențiar universitar, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Secretar al Consiliului științific,
dr. șt. med., conf. univ.

Diana Calaraș

